GURU DEEKSHAA IAS

CURRENT AFFAIRS GURU

Daily Current Affairs

6 August 2022

INDEX

DAILY CURRENT AFFAIRS NOTES

6th August 2022

1. - संसद सदस्यांच्या विशेषाधिकारांबद्दल: 3
   - (i) राज्यसभेचे मानके वाढवणे: 3
   - (ii) संसदीय विशेषाधिकार काय आहेत? 3
   - (iii) विशेषाधिकारांचे उल्लंघन टाळण्यासाठी विनंती: 3
   - (iv) राज्यसभा (RS) सभापती/अध्यक्षांची भूमिका: 4
2. - 10व्या वेळापत्रकाचा तपशील: 5
   - (i) पक्षांतर विरोधी कायदा: 5
   - (ii) अपात्रता येते जेव्हा: 5
   - (iii) अपवादांची उदाहरणे: 5
   - (iv) पीठासीन अधिकाऱ्याच्या निवडीचे पुनरावलोकन करण्याची न्यायाधीशांना परवानगी आहे: 5
   - (v) पक्षांतरविरोधी कायद्याचे फायदे: 6
   - (vi) कायद्यामुळे उद्धवलेल्या समस्या दूर करण्यासाठी अनेक सूचना सादर केल्या आहेत: 6
3. - खाजगी सदस्य विधेयकाबद्दल: 7
   - (i) बद्दल: 7
   - (ii) भूतकाळातील खाजगी सदस्य कायदे: 7
   - (iii) महत्त्व: 7
4. - कॅबिनेट सचिवांचा तपशील: 8
   - (i) बद्दल: 8
   - (ii) कॅबिनेट सचिवांची कामे: 8
   - (iii) कार्ये: 8

संपादकीय विश्लेषण 9

1. इस्लामिक सहकार्याची संघटना: 9

(i) बद्दल: 9

(ii) यावेळी OIC सोबत भारताच्या एकूण सहकार्याची स्थिती काय आहे? 9

2. वन नेशन वन रेशन कार्ड सिस्टीम: 10

(i) ONORC योजनेची स्थिती: 10

(ii) ONORC चे फायदे: 10

(iii) संबद्ध आव्हाने: 10

(iv) पुढे कसे जायचे: 11

(v) निष्कर्ष: 11

1. - संसद सदस्यांच्या विशेषाधिकारांबद्दल:

GS II

विषय→संसदेशी संबंधित मुद्दे

➢ **संदर्भ:**

- राज्यसभेचे अध्यक्ष एम. व्यंकय्या नायडू यांनी शुक्रवारी वरिष्ठ सभागृहात सांगितले की, सभागृहाचे अधिवेशन चालू असले किंवा नसले तरी काँग्रेसच्या सदस्यांना गुन्ह्यांसाठी अटक केली जाऊ शकते. पोलिसांच्या समन्सकडे खासदार दुर्लक्ष करू शकत नाहीत, असे त्यांनी ठामपणे सांगितले.

राज्यसभेचे मानके वाढवणे:

- राज्यसभेचे उत्पादन १९७८ पासून मोजले जात आहे. १९९१ ते १९९६ या पहिल्या १९ वर्षांमध्ये सदनातील उत्पादन १००% च्या वर होते, परंतु तेव्हापासून ते कमी होऊ लागले आहे.
- या 19 वर्षांपैकी 16 वर्षांमध्ये सदनाचे वार्षिक उत्पादन 100% पेक्षा जास्त होते, तर त्यापूर्वीच्या 24 वर्षांमध्ये, त्यापैकी फक्त दोन वर्षांमध्ये-1998 आणि 2009-ची उत्पादकता 100% पेक्षा जास्त होती. गेल्या 12 वर्षात राज्यसभेत एकदाही 100 टक्के उत्पादकता वाढलेली नाही.

संसदीय विशेषाधिकार काय आहेत?

- वैयक्तिक आणि सामूहिकरित्या "त्यांचे दायित्व यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यासाठी" संसदेचे सदस्य काही विशेषाधिकार आणि प्रतिकारशक्ती वापरू शकतात.
- दोन विशेषाधिकार जे विशेषत: संविधानाच्या कलम 105 मध्ये निर्दिष्ट केले आहेत ते म्हणजे संसदेतील भाषण स्वातंत्र्य आणि त्याच्या कार्यवाहीचा अहवाल देण्याचा अधिकार.
- नागरी प्रक्रिया संहिता, 1908 सदन किंवा सभागृहाची समिती अधिवेशन चालू असताना, तसेच बैठकीच्या चाळीस दिवस अगोदर आणि चाळीस दिवसांनंतर सदस्यांना दिवाणी प्रक्रिया अटक आणि अटकेपासून संरक्षण देते. हे संविधानात सूचीबद्ध केलेल्या विशेषाधिकारांव्यतिरिक्त आहे.

विशेषाधिकारांचे उल्लंघन टाळण्यासाठी विनंती:

- जेव्हा यापैकी कोणतेही विशेषाधिकार किंवा प्रतिकारशक्तीचे उल्लंघन केले जाते, तेव्हा तो असा गुन्हा बनतो जो संसदेने लागू केलेल्या कायद्यानुसार शिक्षेच्या अधीन असतो.
- कोणत्याही सभागृहातील कोणताही सदस्य एखाद्या विशेषाधिकाराचे उल्लंघन केल्याचे त्यांना वाटत असलेल्या एखाद्याच्या विरोधात नोटीस प्रस्ताव देऊ शकतो.

राज्यसभा (RS) सभापती/अध्यक्षांची भूमिका:

- स्पीकर/आरएस चेअरपर्सन सुरुवातीला विशेषाधिकार प्रस्तावाचा विचार करतात.
- स्पीकर किंवा अध्यक्ष विशेषाधिकार प्रस्तावावर शासन करू शकतात किंवा संसदीय विशेषाधिकारांवर देखरेख करणाऱ्या समितीकडे सादर करू शकतात.
- सभापती/अध्यक्षांनी लागू नियमांनुसार परवानगी दिल्यास, प्रश्नातील सदस्याला संक्षिप्त विधान करण्याची संधी दिली जाते.
- अर्ज: संसदेच्या सभागृहात किंवा त्याच्या कोणत्याही समितीच्या बैठकीत बोलण्याची आणि भाग घेण्याची परवानगी असलेल्या प्रत्येकाला संसदीय विशेषाधिकार संविधानाद्वारे प्रदान केले जातात. त्यापैकी एक भारताचे ॲटर्नी जनरल आहेत.
- संसदेचा एक महत्त्वाचा घटक असूनही, राष्ट्रपतींना संसदेच्या इतर सदस्यांना मिळालेले कोणतेही विशेषाधिकार दिले जात नाहीत. घटनेचे कलम ३६१ राष्ट्रपतींना विशेषाधिकार प्रदान करते.

- ***स्रोत-> इंडियन एक्सप्रेस***

2. - 10व्या वेळापत्रकाचा तपशील:

GS II

विषय→भारतीय संविधान

- **संदर्भ:**

- इतर गोष्टींबरोबरच, राज्यघटनेची 10वी अनुसूची मजबूत केली जावी, घोड्यांच्या व्यापाराला परावृत्त केले जावे आणि सोशल मीडियावर महिलांना दिलेल्या धमक्यांना शिक्षा द्यावी. ही आणि इतर खासगी सदस्यांची विधेयके राज्यसभेला शुक्रवारी प्राप्त झाली.

पक्षांतर विरोधी कायदा:

- 52 व्या दुरुस्ती कायद्याच्या परिणामी 1985 मध्ये दहावी अनुसूची संविधानात समाविष्ट करण्यात आली.
- सभागृहाच्या इतर कोणत्याही सदस्याने विनंती केल्यानुसार, पक्षांतरामुळे कायदेमंडळातील सदस्यांना त्यांच्या पदावरून काढून टाकले जाऊ शकते अशा प्रक्रियेचे ते वर्णन करते.
- पक्षांतरामुळे अपात्रतेचा अंतिम निर्णय त्या सभागृहाच्या अध्यक्ष किंवा सभापतींवर अवलंबून असतो.
- हा कायदा राष्ट्रीय आणि राज्य अशा दोन्ही विधिमंडळांना लागू होतो.

अपात्रता येते जेव्हा:

- खासदार किंवा आमदार स्वेच्छेने आपला राजकीय पक्ष सोडतो, त्याच्या पक्षाच्या हेतूविरुद्ध मत देतो किंवा विधिमंडळात मतदान करत नाही.
- असे असले तरी, जर सहभागीला पूर्व अधिकृतता मिळाली किंवा प्राप्त झाली
- मतदानाच्या 15 दिवसांच्या आत, किंवा पक्षापासून दूर राहणे.
- जर एखाद्या अपक्ष उमेदवाराने निवडणुकीनंतर पक्ष बदलण्याचा निर्णय घेतला.
- नामनिर्देशित आमदार विधीमंडळात सेवेसाठी निवडल्यानंतर सहा महिन्यांनी पक्षात सामील होतो.

अपवादांची उदाहरणे:

- आमदारांना अधूनमधून अपात्रतेच्या अधीन न राहता पक्ष बदलण्याचा पर्याय असतो.
- त्याच्या किमान दोन तृतीयांश आमदारांनी मंजूर केल्यास, एखादा पक्ष कायद्याच्या अनुषंगाने दुसऱ्या पक्षात विलीन होऊ शकतो किंवा त्यात विलीन होऊ शकतो.
- मूळ पक्षात सामील होण्याचा निर्णय घेणारे आणि पक्षाशी टिकून राहणे पसंत करणारे दोघेही अशा परिस्थितीत वगळले जाणार नाहीत.

पीठासीन अधिकाऱ्याच्या निवडीचे पुनरावलोकन करण्याची न्यायाधीशांना परवानगी आहे:

- मूळ कायदा पीठासीन अधिकाऱ्याच्या निर्णयाचा न्यायिक पुनरावलोकन करण्याची परवानगी देत नाही. 1992 मध्ये, सर्वोच्च न्यायालयाने ही तरतूद रद्द करून, पीठासीन अधिकाऱ्याच्या निर्णयावर उच्च न्यायालय आणि सर्वोच्च न्यायालयात अपील करण्याची परवानगी दिली. पीठासीन अधिकाऱ्याचा आदेश आधी यायला हवा होता, त्यामुळे तोपर्यंत कोणतीही कायदेशीर कारवाई सुरू करता आली नाही.

पक्षांतरविरोधी कायद्याचे फायदे:

- पक्षाच्या ओळखीतील बदलांना प्रतिबंधित करते, ज्यामुळे सरकारला स्थिरता मिळते.
- उमेदवार पक्ष आणि मतदारांना समर्पित राहतील याची खात्री करते.
- पक्षाची शिस्त पाळते.
- पक्षांतरविरोधी तरतुदी न ठेवता राजकीय पक्षांचे विलीनीकरण सक्षम करते
- राजकीय भ्रष्टाचार कमी होण्याची अपेक्षा आहे.
- पक्ष बदलणाऱ्या सदस्याला लागू होणाऱ्या दंडाचे स्पष्टीकरण देते.

कायद्यामुळे उद्भवलेल्या समस्या दूर करण्यासाठी अनेक सूचना सादर केल्या आहेत:

निवडणूक सुधारणा आयोगाच्या मते, अपात्रता केवळ खालील परिस्थितींमध्येच घडली पाहिजे:

- विश्वासार्हतेच्या बाजूने किंवा विरुद्धच्या प्रस्तावाला प्रतिसाद म्हणून सदस्य एकतर अनुपस्थित राहतो किंवा नाही किंवा नाही असे मत देतो. सरकार संकटात असतानाच राजकीय पक्ष व्हीप जारी करू शकतात.
- विधी आयोगाच्या (170व्या अहवाल) नुसार, विलीनीकरण आणि विभाजनांना अपात्रतेतून वगळणारे कायदे रद्द करण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे. पक्षांतर टाळण्यासाठी, निवडणूकपूर्व निवडणूक आघाड्यांना राजकीय पक्ष मानले पाहिजे. देशाच्या सुरक्षेला धोका असेल तरच राजकीय पक्षांनी व्हीप्सचा वापर अत्यंत गंभीर परिस्थितीत केला पाहिजे.
- **निवडणूक आयोग:** राष्ट्रपती किंवा राज्यपाल दहाव्या अनुसूचीच्या संदर्भात निवडणूक आयोगाच्या कायदेशीर बंधनकारक शिफारशींनुसार कार्य करतील.

- ***स्रोत→ हिंदू***

3. - खाजगी सदस्य विधेयकाबद्दल:

GS II

विषय->संसदेशी संबंधित मुद्दे

- **संदर्भ:**

- सुनील कुमार सिंग नावाच्या भाजप सदस्याने शुक्रवारी लोकसभेत खाजगी सदस्यांचे विधेयक मांडले जे आक्षेपार्ह धार्मिक सामग्रीचे प्रकाशन आणि प्रसार बेकायदेशीर ठरवण्यासाठी प्रभारी असेल, ज्यामध्ये पाच वर्षांपर्यंतच्या तुरुंगवासासह दंड आणि मान्यता रद्द केली जाईल. सहभागी असलेले कोणतेही प्रकाशक किंवा जाहिरात कंपन्या.

बद्दल:

- मंत्री नसलेला संसद सदस्य (खासदार) खाजगी खासदार म्हणून ओळखला जातो.
- हा विशिष्ट सदस्य लिहिण्याचा प्रभारी आहे. सभागृहात मांडण्यापूर्वी एक महिन्याची नोटीस द्यावी लागते.
- सरकारशी संबंधित सार्वजनिक विधेयके कधीही मांडली जाऊ शकतात आणि त्यावर चर्चा केली जाऊ शकते, तर खाजगी सदस्य विधेयके फक्त शुक्रवारी आणली जाऊ शकतात आणि त्यावर विचार केला जाऊ शकतो.
- जेव्हा अनेक उपाय असतात, तेव्हा ते कोणत्या क्रमाने मांडले जातात हे मतपत्रिकेद्वारे ठरवले जाते.
- खाजगी सदस्यांची विधेयके आणि ठरावांची संसदीय समिती अशा सर्व विधेयकांचे परीक्षण करते आणि त्यांची निकड आणि महत्त्व लक्षात घेऊन त्यांचे वर्गीकरण करते.
- सभागृहाने नकार दिल्याने सरकार निघून गेले किंवा त्यावर संसदेचा विश्वास बसत नाही.
- विधेयकाचे नेतृत्व करणाऱ्या सदस्याकडे मंत्र्यांच्या विनंतीनुसार ते मागे घेण्याचा किंवा चर्चेनंतर तो मंजूर करण्याचा पर्याय आहे.

भूतकाळातील खाजगी सदस्य कायदे:

- शेवटच्या वेळी दोन्ही सभागृहांनी खाजगी सदस्य विधेयक 1970 मध्ये मंजूर केले होते.
- 1968 चे सर्वोच्च न्यायालय (गुन्हेगारी अपील अधिकार क्षेत्र वाढवणे) विधेयक हे विचाराधीन कायदे होते.
- राज्यसभेला 14 खाजगी सदस्यांची विधेयके प्राप्त झाली, त्यापैकी पाच कायद्यात शेवटी मतदान झाले. 1956 चे प्रोसिडिंग ऑफ लेजिस्लेचर (प्रकाशनाचे संरक्षण) विधेयक हे लोकसभेने मंजूर केलेल्या स्वतंत्र कायद्याचा आणखी एक भाग आहे.
- संसद सदस्यांचे वेतन आणि भत्ते (सुधारणा) विधेयक, 1964, लोकसभेत सादर करण्यात आले.
- 1967 चे भारतीय दंड संहिता (सुधारणा) विधेयक सुरुवातीला राज्यसभेत सादर करण्यात आले.

महत्त्व:

- खाजगी सदस्यांच्या विधेयकाचे उद्दिष्ट सरकारचे लक्ष वेधून घेण्याचे आहे आणि विद्यमान कायदेशीर व्यवस्थेतील त्रुटींकडे सरकारचे लक्ष वेधून घेणे हे काही खासदारांना वाटते की कायदेशीर कारवाई करणे आवश्यक आहे.
- त्यामुळे महत्त्वाच्या विषयांवर विरोधी पक्षाचा दृष्टिकोन दर्शवतो.

- ***स्रोत-> इंडियन एक्सप्रेस***

4. - कॅबिनेट सचिवांचा तपशील:

प्रिलिम्स विशिष्ट विषय

➢ **संदर्भ:**

- मंत्रिमंडळाच्या नियुक्ती समितीने (ACC) राजीव गौबा यांचा कॅबिनेट सचिव म्हणून कार्यकाळ 30 ऑगस्ट 2022 रोजी संपत असलेल्या अतिरिक्त वर्षासाठी वाढवला आहे.

बद्दल:

- साधारणपणे दोन वर्षांसाठी कॅबिनेट सेक्रेटरी विशिष्ट वेळेसाठी नियुक्त केले जातात.
- ऑल इंडिया सर्व्हिसेस (डेथ-कम-रिटायरमेंट-बेनिफिट्स) नियम, 1958 नुसार, सेवेचा एकूण कालावधी चार वर्षांपेक्षा जास्त नसेल तर सरकार कॅबिनेट सचिवांचा कार्यकाळ वाढवू शकते.
- नवीन नियमांनुसार, पहिल्या चार वर्षांच्या कालावधीनंतर, केंद्र सरकार कॅबिनेट सचिवांच्या नोकरीला त्यानंतरच्या कालावधीसाठी तीन महिन्यांपर्यंत वाढवू शकते.

कॅबिनेट सचिवांची कामे:

- कॅबिनेट सचिवालय थेट पंतप्रधानांच्या अखत्यारीत असते.
- सचिवालयाचे प्रशासकीय प्रमुख हे कॅबिनेट सचिव असतात, ते नागरी सेवा मंडळाचे पदसिद्ध अध्यक्ष म्हणूनही काम करतात.

कार्ये:

- मंत्रिमंडळ सचिवालय आंतर-मंत्रिमंडळ समन्वय प्रदान करून, मंत्रालये किंवा विभागांमधील विवाद मिटवून आणि सचिवांच्या स्थायी किंवा विशेष समित्यांच्या रोजगाराद्वारे सहमती निर्माण करून सरकारमध्ये निर्णय घेण्यास मदत करते.
- मोठ्या राष्ट्रीय संकटांचे व्यवस्थापन आणि अशा परिस्थितीत अनेक मंत्रालयांच्या प्रतिसादांचे समन्वय हे कॅबिनेट सचिवालयाच्या जबाबदाऱ्यांपैकी एक आहेत.
- मंत्रिमंडळ सचिवालय भारत सरकार (व्यवसायाचे व्यवहार) नियम, 1961 आणि भारत सरकार (व्यवसाय वाटप) नियम, 1961 च्या प्रशासनावर देखरेख करते जेणेकरून सरकारी मंत्रालये आणि विभागांमध्ये प्रभावी व्यवसाय कार्ये सुनिश्चित केली जातील.

- ***स्रोत→ हिंदू***

संपादकीय विश्लेषण

1. इस्लामिक सहकार्याची संघटना:

बद्दल:

- 57 सदस्य राष्ट्रांसह, OIC ही संयुक्त राष्ट्रांनंतरची दुसरी सर्वात मोठी आंतरराष्ट्रीय संस्था आहे.
- हे जगभरातील सर्व मुस्लिमांसाठी बोलते.
- जगातील विविध लोकांमध्ये जागतिक शांतता आणि सौहार्द प्रस्थापित करण्याच्या भावनेने, ते मुस्लिम जगाच्या हिताचे रक्षण आणि संरक्षण करण्याचा प्रयत्न करते.
- सप्टेंबर 1969 मध्ये मोरोक्को येथे झालेल्या पहिल्या इस्लामिक समिट कॉन्फरन्सने त्याच वर्षी जेरुसलेममधील अल-अक्सा मशिदीवर 28 वर्षीय ऑस्ट्रेलियनच्या जाळपोळ हल्ल्याला प्रतिसाद म्हणून इस्लामिक जगाला एकत्र करण्यासाठी इस्लामिक परिषदेची संघटना स्थापन केली. .
- कॉर्पोरेट कार्यालय जेद्दाह, सौदी अरेबिया येथे आहे.

यावेळी OIC सोबत भारताच्या एकूण सहकार्याची स्थिती काय आहे?

- जगातील दुसऱ्या क्रमांकाची मुस्लिम लोकसंख्या असलेले राष्ट्र म्हणून भारताला 1969 मध्ये राबत येथील स्थापना अधिवेशनासाठी आमंत्रित करण्यात आले होते, परंतु पाकिस्तानच्या विनंतीवरून अपमानास्पदपणे हाकलण्यात आले.
- भारताने विविध कारणांमुळे सामील होण्यापासून परावृत्त केले, ज्यामध्ये धार्मिक पाया असलेल्या गटासोबत काम करण्याची अनिच्छा आहे.
- जेव्हा काश्मीरसारख्या बाबींचा विचार केला जातो तेव्हा काही सदस्य राष्ट्रांशी द्विपक्षीय संबंध मजबूत करण्याच्या प्रयत्नांना एका गटात धोका निर्माण होण्याची शक्यता होती.
- 2018 मधील परराष्ट्र मंत्र्यांच्या शिखर परिषदेच्या 45 व्या सत्रात जगातील 10% पेक्षा जास्त मुस्लिम राहत असलेल्या भारताला निरीक्षक दर्जा देण्यात यावा या बांगलादेशच्या सूचनेवर पाकिस्तानने आक्षेप घेतला.
- UAE आणि सौदी अरेबियासारख्या महत्त्वाच्या सदस्यांशी घनिष्ठ संबंध प्रस्थापित झाल्यामुळे समूहाने केलेल्या कोणत्याही विधानाला उत्तर देण्याच्या क्षमतेवर भारताला आत्मविश्वास वाटला आहे.
- जम्मू आणि काश्मीर हा "भारताचा अविभाज्य भाग आहे आणि हा भारताचा पूर्णपणे अंतर्गत मुद्दा आहे," कारण भारताने बर्याच काळापासून जोर दिला आहे आणि OIC कडे या प्रकरणाच्या संदर्भात कोणतेही स्थान नाही.
- 2019 मधील OIC परराष्ट्र मंत्र्यांच्या शिखर परिषदेत "सन्मानित अतिथी" म्हणून भारताने पहिली भेट दिली.
- विशेषत: पुलवामा हल्ल्यानंतर भारत आणि पाकिस्तानमधील वाढलेल्या वैमनस्याची सद्यस्थिती लक्षात घेता, या आमंत्रणाचा भारताचा राजनैतिक विजय म्हणून स्वागत करण्यात आले.

2. वन नेशन वन रेशन कार्ड सिस्टीम:

ONORC योजनेची स्थिती:

- योजनेचे प्राथमिक टप्पे, ज्यात प्रत्येक FPS वर ई-पॉइंट ऑफ सेल (ई-पीओएस) उपकरणे स्थापित करणे आणि प्राप्तकर्त्यांचे शिधापत्रिका त्यांच्या आधार आयडीशी जोडणे समाविष्ट आहे, 32 राज्ये आणि केंद्रशासित प्रदेशांमध्ये आधीच पूर्ण झाले आहेत.
- राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायदा (NFSA), 2013, सार्वजनिक वितरण प्रणाली (PDS) वर अवलंबून आहे, जे 5,000 पेक्षा जास्त वाजवी-किंमत व्यापाऱ्यांचे नेटवर्क आहे, जेणेकरून अन्न अनुदानांना संपूर्ण गतिशीलता मिळावी.
- आधारवरून अधिकृत आणि सत्यापित डेटावर आधारित, हे सुनिश्चित केले जाईल.
- ONORC द्वारे केलेली प्रत्येक खरेदी सार्वजनिक वितरण प्रणालीच्या एकात्मिक व्यवस्थापन (IMPDS) इंटरफेसद्वारे ट्रॅक केली जाते.

ONORC चे फायदे:

- अन्नाचा अधिकार सक्षम करणे: राष्ट्रीय अन्न सुरक्षा कायद्यापूर्वी, शिधापत्रिकाधारकांना संबंधित राज्यातील नियुक्त रास्त भाव दुकाने (FPS) मधून कमी किमतीत त्यांचे वाटप केलेले धान्य खरेदी करण्यापुरते मर्यादित होते.
- तथापि, लाभार्थी दुसऱ्या राज्यात गेल्यास नवीन रेशनकार्डसाठी अर्ज करणे आवश्यक आहे.
- ONORC ला सामाजिक न्यायातील भौतिक अडथळे दूर करायचे आहेत आणि अन्नाचा हक्क प्रत्यक्षात आणायचा आहे.
- लोकसंख्येच्या 1/3 भाग समर्थित आहे लोकसंख्येतील स्थलांतरित कामगारांची टक्केवारी सुमारे 37% आहे. कोणीही स्थलांतरित होण्याची योजना आखत असेल तर त्यांनी हे तंत्र वापरण्याचा विचार केला पाहिजे.
- गळती कमी करणे: ONORC गळती कमी करू शकते कारण डुप्लिकेशन हा या प्रणालीचा एक महत्त्वाचा घटक आहे.
- असे केल्याने, एका व्यक्तीला राष्ट्राच्या दोन भिन्न भागांमध्ये लाभ मिळू शकणार नाहीत.
- प्रणालीचे आधार आणि बायोमेट्रिक्सशी जोडलेले संबंध भ्रष्टाचाराशी संबंधित बहुसंख्य शक्यता पूर्णपणे काढून टाकतात.
- सामाजिक भेदभाव कमी करणे: सामाजिक ओळख (जात, वर्ग आणि लिंग) आणि इतर संदर्भ घटक (सत्ता संबंधांसह) PDS मध्ये प्रवेश करण्यासाठी एक मजबूत पाया प्रदान करत असल्याने, ONORC विशेषतः महिला आणि इतर वंचित गटांसाठी उपयुक्त ठरेल.

संबद्ध आव्हाने:

- बहिष्कार त्रुटी: गळती थांबवण्याच्या प्रयत्नात, PDS दृष्टीकोन आधार-लिंक्ड रेशन कार्ड आणि स्मार्ट कार्ड्सचा वापर करून डिजिटायझेशनकडे ढकलण्यात आला आहे. पण आधार सीडिंगनंतरच्या काळात वगळण्याच्या चुका अधिक झाल्या आहेत.
- अनेक सामाजिक गटांकडे अजूनही आधार कार्ड नसल्यामुळे त्यांना अन्न सुरक्षा मिळू शकत नाही.
- अधिवासावर अवलंबून असलेल्या सामाजिक क्षेत्रासाठी योजना: PDS पूर्वीचे बहुतेक दारिद्र्य-विरोधी, ग्रामीण रोजगार, कल्याण आणि अन्न सुरक्षा कार्यक्रम अधिवास-आधारित प्रवेशावर अवलंबून होते, ज्याने लोकांना सामाजिक सुरक्षा, कल्याण आणि सरकारकडून अन्न लाभ गोळा करण्यास मनाई केली होती. जन्मले होते.

- FPS वर FPS चा मासिक उत्पादन कोटा पुरवण्यात अडथळे पूर्णपणे नियुक्त केलेल्या व्यक्तींवर आधारित आहेत.
- पूर्णतः कार्यान्वित झाल्यावर, ONORC ही प्रथा बंद करेल कारण लोकसंख्येच्या स्थलांतरामुळे भिन्न FPS ला वेगवेगळ्या संख्येची कार्डे टिकवून ठेवण्याची आवश्यकता असू शकते.

पुढे कसे जायचे:

- अधिक वितरण केंद्रे जोडणे: आपत्कालीन परिस्थितीमुळे रेशन दुकानांवर वापर मर्यादित राहिल्यास धोका असलेल्या समुदायांना अन्न वितरणाच्या पर्यायी पद्धतींचा विचार केला जाऊ शकतो.
- पोषण सुरक्षेला प्राधान्य देणे: अन्न सुरक्षेबद्दल बोलताना, पोषण सुरक्षा विचारात घेणे आवश्यक आहे. ONORC म्हणते की ICD सेवा, दुपारचे जेवण, लसीकरण, वैद्यकीय उपचार आणि इतर सेवांसाठी वाहतूक सुविधा आवश्यक आहेत.
- फूड कूपन पीडीएसची जागा घेतील: थेट लाभ हस्तांतरण किंवा सुरक्षित अन्न व्हाउचर प्रणाली अखेरीस पीडीएस प्रणालीची जागा घेऊ शकते.
- दारिद्र्यरेषेखालील कुटुंब कोणत्याही किराणा दुकानातून तांदूळ, सोयाबीन, साखर आणि तेल कूपनसह किंवा रोखीने पूर्ण भरून खरेदी करू शकतात.

निष्कर्ष:

- अन्न सुरक्षा कायदा मंजूर झाल्यापासून, ONORC ने सार्वजनिक वितरण पर्यावरणामध्ये लक्षणीय बदल केले आहेत. 2030 पर्यंत भूक संपवण्याचे आणि स्थलांतरित कामगारांना अन्नसुरक्षेसह नोकऱ्या उपलब्ध करून देण्याचे SDG 2 चे उद्दिष्ट साध्य करण्यात मदत होईल.

GURU DEEKSHAA IAS

For Daily Current affairs classes,
important UPSC notes in English & Kannada,
Subscribe & follow our official channels

Guru Deekshaa IAS

t.me/Guru_ DEEKSHAAIAS

Watch Daily Current Affairs

NEWSPOT

@ 08pm